

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ
INTERNET:

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/34/99

ZAKUPY NA POCZĄTKU ROKU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Dane dotyczące poważniejszych zakupów, jakich dokonali badani w ciągu 30 dni poprzedzających lutowy sondaż¹, świadczą o dużym spadku - w stosunku do poprzednich miesięcy - odsetka osób, które kupiły coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 zł.

Tabela 1

Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	VII '98	VIII '98	IX '98	X '98	XI '98	XII '98	I '99	II '99
	w procentach							
Tak	28	28	28	31	34	26	28	21
Nie	72	72	72	69	66	74	72	79

Liczba respondentów, którzy w lutym deklarowali tego rodzaju wydatki (21%), jest najniższa od połowy ubiegłego roku. Zbiega się to w czasie z sygnalizowanym także przez inne ośrodki badawcze spadkiem optymizmu konsumenckiego. Trzeba jednak pamiętać, że miesiąc wcześniej gospodarstwa domowe poniosły zwiększone wydatki w związku ze świętami Bożego Narodzenia. Wydatkowane sumy stanowiły istotne obciążenie budżetów domowych. Według danych zebranych na początku stycznia, łączne wydatki gospodarstwa domowego na zaopatrzenie świątecznego stołu (urządzenie świąt) i prezenty gwiazdkowe wyniosły średnio 618 zł².

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (105) zrealizowaliśmy w dniach od 4 do 9 lutego '99 na liczącej 1111 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. komunikat CBOS „Oszczędności i zakupy”, luty '99.

Liczba ankietowanych, którzy dokonali zakupu o wartości jednostkowej co najmniej 200 zł, zmniejszyła się w porównaniu ze styczniem zarówno wśród respondentów osiągających niskie, jak i wysokie dochody na osobę w rodzinie. Pozostała natomiast na tym samym poziomie w grupie badanych o średnich dochodach. Warto jeszcze odnotować, że odsetek osób, które deklarowały tego rodzaju wydatki, zmalał najbardziej wśród mieszkańców największych miast.

W stosunku do poprzedniego pomiaru zmniejszyła się także liczba ankietowanych, którzy na tego typu zakupy wydali największe sumy - powyżej 4000 zł. W lutym nieco niższa była też maksymalna zadeklarowana kwota zakupu. Wskutek tego średnia suma przypadająca na jedno gospodarstwo domowe, które dokonało zakupu, była o 295 zł niższa niż miesiąc wcześniej.

Tabela 2

Ile łącznie wydano na tego typu zakupy w ciągu ostatnich 30 dni w Pana(i) gospodarstwie domowym?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	VIII '98 (N=302)	IX '98 (N=313)	X '98 (N=315)	XI '98* (N=375)	XII '98 (N=285)	I '99 (N=311)	II '99* (N=225)
	w procentach						
Do 500 zł	38	39	43	43	49	39	40
501 - 1000 zł	25	25	29	32	27	29	27
1001 - 2000 zł	22	16	17	12	15	19	19
2001 - 4000 zł	7	11	3	8	5	7	8
Powyżej 4000 zł	8	8	8	4	5	7	4

* Pominięto braki danych.

Tabela 3

	Średnie kwoty wydatkowane przez gospodarstwo domowe						
	VIII '98	IX '98	X '98	XI '98	XII '98	I '99	II '99
	w złotych						
W grupie osób, które dokonały zakupów	2745	2106	1912	1228	1641	1641	1346
Wśród ogółu badanych	737	586	548	409	421	446	272
	Maksymalne kwoty zadeklarowane w poszczególnych miesiącach						
	80 000	50 000	60 000	28 000	53 000	35 000	32 000

Przedwcześnie rozstrzygać, czy spadek znaczących zakupów w drugiej połowie stycznia i na początku lutego ma wyłącznie sezonowy charakter i spowodowany jest dużymi wydatkami świątecznymi w okresie poprzedzającym badanie. Być może jest też przejawem zmian w sytuacji bytowej badanych i ich optymizmu bądź pesymizmu w tym zakresie, a szerzej - postrzegania sytuacji rynkowej i perspektyw gospodarczych kraju. Za tą drugą interpretacją może również przemawiać utrzymywanie się niskiego odsetka osób planujących poważniejsze zakupy w ciągu nadchodzących 30 dni.

Tabela 4

Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	VIII '98	IX '98	X '98	XI '98	XII '98	I '99	II '99
	w procentach						
Tak	28	28	29	29	27	21	21
Nie	63	66	65	65	67	75	74
Trudno powiedzieć	9	6	6	6	6	4	5

W prognozowaniu poważniejszych zakupów w następnym miesiącu zwraca uwagę fakt, że planuje je znacznie mniejsza niż w styczniu liczba badanych rolników (spadek z 15% do 6%) oraz mniejszy odsetek respondentów o miesięcznych dochodach na osobę w rodzinie niższych niż średnie. To również przemawia za hipotezą, że zarówno spadek zakupów, jak i plany w tym zakresie mogą wiązać się z postrzeganiem przez badanych własnej sytuacji bytowej i perspektyw jej zmian.

Trzeba dodać, że w następnym miesiącu poważniejsze zakupy planują znacznie częściej te osoby, które dokonały takich zakupów także w ciągu 30 dni poprzedzających lutowy sondaż.

Tabela 5

Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?	Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	42	54	4
Nie	16	80	4

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy wyraźnie zmalała liczba badanych, którzy dokonali znaczących zakupów. Przedwcześnie rozstrzygać, czy ma to charakter sezonowy czy też związane jest z głębszymi zmianami zachodzącymi w sytuacji bytowej badanych, przede wszystkim zaś w postrzeganiu przez nich perspektyw zmian w tym zakresie oraz aktualnego stanu gospodarki kraju. Wiele przemawia jednak za tą drugą możliwością, a przekonuje o tym również zaobserwowane równocześnie pogorszenie ocen sytuacji gospodarczej w Polsce³.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

---

³ Por. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w lutym”, luty ‘99.

A N E K S

Tabela 1. Czy w ciągu ostatnich 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) gospodarstwa domowego kupił(a) coś, czego cena za sztukę wynosiła co najmniej 200 złotych?

(%)

	Tak	Nie	Liczba osób
Ogółem	21	79	1111
Płeć			
Mężczyźni	24	76	527
Kobiety	17	83	584
Wiek			
18-24 lat	22	78	158
25-34	31	69	196
35-44	22	78	241
45-54	19	81	202
55-64	17	83	130
65 lat i więcej	10	90	183
Miejsce zamieszkania			
Wieś	15	85	410
Miasto do 20 tys.	20	80	135
od 21 do 100 tys.	21	79	205
101-500 tys.	25	75	214
501 tys. i więcej mieszk.	27	73	146
Wykształcenie			
Podstawowe	8	92	322
Zasadnicze zawodowe	19	81	280
Średnie	27	73	402
Wyższe	38	62	107
Grupa społ.-zaw. pracujący			
Kadra kier., inteligencja	43	57	81
Prac. umysł. niż. szczebla	29	71	121
Pracownicy fiz.- umysł.	22	78	70
Robotnicy wykwalifikowani	23	77	110
Robotnicy niewykwalifik.	15	85	36
Rolnicy	4	96	48
Pracujący na własny rach.	37	63	52
Bierni zawodowo			
Renciści	15	85	148
Emeryci	10	90	196
Uczniowie i studenci	26	74	84
Bezrobotni	13	87	104
Gospodynie domowe i inni	24	76	60
Pracuje w:			
sferze budżetowej	29	71	101
sekt. państw., publicznym	25	75	114
sp. właśc. pryw. i państwa	35	65	88
sekt. pryw. poza rolnict.	27	73	203
prywatnym gosp. rolnym	4	96	63
Dochody na jedną osobę			
Do 275 zł	7	93	174
276 - 399	8	92	157
400 - 549	21	79	275
550 - 799	23	77	160
Powyżej 799 zł	46	54	175
Ocena własnych war. mater.			
Dobre	44	56	234
Średnie	19	81	500
Złe	8	92	378
Udział w prakt. religijnych			
Kilka razy w tygodniu	19	81	51
Raz w tygodniu	18	82	524
Kilka razy w miesiącu	21	79	208
Kilka razy w roku	25	75	214
W ogóle nie uczestniczy	24	76	112
Poglądy polityczne			
Lewica	20	80	270
Centrum	18	82	305
Prawica	31	69	296
Trudno powiedzieć	11	89	238

Tabela 2. Czy przypuszcza Pan(i), że w ciągu nadchodzących 30 dni Pan(i) lub ktoś z Pana(i) rodziny dokona zakupu czegoś, co kosztuje co najmniej 200 zł za sztukę? (%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	74	4	1108
Płeć				
Mężczyźni	22	74	4	527
Kobiety	21	75	4	581
Wiek				
18-24 lat	32	64	4	158
25-34	27	67	6	196
35-44	27	70	3	238
45-54	17	79	4	202
55-64	12	84	4	130
65 lat i więcej	10	86	4	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	80	5	410
Miasto do 20 tys.	23	74	3	135
od 21 do 100 tys.	23	75	2	205
101-500 tys.	26	69	4	210
501 tys. i więcej mieszk.	27	66	7	146
Wysztalcenie				
Podstawowe	10	86	4	319
Zasadnicze zawodowe	14	82	4	280
Średnie	30	66	4	402
Wyższe	41	52	8	107
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	42	49	10	81
Prac. umysł. niż. szczebla	35	62	2	117
Pracownicy fiz. - umysł.	27	70	3	70
Robotnicy wykwalifikowani	21	76	3	110
Robotnicy niewykwalifik.	19	78	3	36
Rolnicy	6	89	5	48
Pracujący na własny rach.	34	59	7	52
Bierni zawodowo				
Renciści	8	87	4	148
Emeryci	10	86	4	196
Uczniowie i studenci	42	50	8	84
Bezrobotni	12	86	3	104
Gospodynie domowe i inni	19	80	1	60
Pracuje w:				
sferze budżetowej	26	68	6	98
sekt. państw., publicznym	28	70	2	114
sp. właśc. pryw. i państwa	40	57	3	88
sekt. pryw. poza rolnict.	29	66	6	203
prywatnym gosp. rolnym	9	85	6	63
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	7	93	0	174
276 - 399	12	85	2	157
400 - 549	23	76	1	275
550 - 799	24	72	5	157
Powyżej 799 zł	40	55	5	175
Ocena własnych war. mater.				
Dobre	44	52	4	231
Średnie	20	75	6	500
Złe	10	88	2	378
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	20	76	4	47
Raz w tygodniu	18	78	4	524
Kilka razy w miesiącu	21	72	6	208
Kilka razy w roku	29	68	3	214
W ogóle nie uczestniczy	21	76	3	112
Poglądy polityczne				
Lewica	22	75	3	270
Centrum	19	79	2	305
Prawica	27	66	7	293
Trudno powiedzieć	17	78	5	238